

recensioner

Strangers in their own land. Anger and mourning on the American right av **Arlie Russell Hochschild**, The New Press, New York, 2016, 368 s.
ISBN 978-1620972250

Den 20 januari 2017 svors Donald J. Trump in som USA:s 45 president. Många i USA, såväl som i andra länder runt omkring i världen, var i chock. En chock som ännu inte hade släppt efter Trumps i mångas ögon oväntade seger i presidentvalet. Hur kunde detta ske? Under hösten 2016 publicerades en bok som ger åtminstone ett par viktiga delförklaringar till hur Donald Trumps valvinst kunde bli möjlig. Boken heter ”Strangers in their own land. Anger and mourning on the American right”, som på bokens framsida dessutom beskrivs som “A journey to the heart of our political divide”, och är skriven av den internationellt välkända sociologen Arlie Russell Hochschild. De resultat som presenteras i ”Strangers in their own land” bygger på ett flera år långt fältarbete som fört Hochschild från hennes liberala hemort i Berkeley, Kalifornien hela vägen till den konservativa delstaten Louisianas träskområden i Mississippiflodens delta.

I studien har Hochschild genomfört deltagande observation och olika typer av intervjuer med aktivister (från tex. Tea-party rörelsen), politiker och massor av vanliga människor. Metod-anslaget är både välvalt och välgenomfört då Hochschilds ambition är den klassiskt sociologiska: att försöka komma bortom det föregivet tagna och försöka förstå världen ur

aktörernas egen synvinkel. Under studien stöter Hochschild på och kommer nära massor av olika människor som motsätter sig de idéer och värderingar hon själv står för men genom den långvariga kontakten och samtalen med dessa människor växer starka band fram. Olikheten mellan Hochschilds egna föreställningar som krockar med det hon möter ger upphov till reflektion och vägar in i förnyad kunskap.

Under studiens gång finner hon svaret på den fråga som förundrat henne och som även är en av de stora knäckfrågorna i amerikansk politik: varför är de människor som skulle dra mest nytta av den federala staten, ”the “liberal” government” som de kallar den, samtidigt de som är allra mest emot tanken på statliga interventioner?

Det är ingen vacker bild som tecknas av Louisiana och dess träskområden och områdets utveckling. I sin strävan att locka till sig nya jobb till ett område på efterkälken har delstatens politiker lockat med förmånliga skatteavtal och avreglerad miljölagstiftning. Detta har skapat nya jobb under perioder men priset blev högt. Land och vatten (och luft) i dessa områden har förgiftats genom okontrollerad exploatering av olika företag samt genom årtionden av dumpning av industriavfall. I några områden har människors hus försvunnit ner i slukhål som ett resultat av gruvdrift. Många av regionens invånare har dött i cancersjukdomar (området kallas ibland ”the cancer valley” just på grund av de osedvanligt höga sjuktalen) eller har blivit sjuka av miljöns förgiftning. De arbetstillfällena som skulle skapas för de boende har

många gånger uteblivit då de stora företagen ofta har med sig egen utbildad arbetskraft eller lågbetalda invandrare som för mindre pengar bygger upp anläggningarna och sen flyttar vidare. Trots att det för mig som utomstående betraktare framstår som uppenbart att företagen har ett mycket stort ansvar för den situation som uppkommit, att det är de som bär skuld för och bör klandras för miljöförstöringen i området och för den förhöjda dödligheten så verkar inte de boende dela denna bild. Människorna i dessa områden ser "the "liberal" government" som skurken. De anser sig svikna av en pengaslukande stat som inte förmår hålla bolagen i schack, som håller massa bidragsberoende människor under armarna och ger dessa människor chanser de själva aldrig fått trots att de jobbat på och skött sig, av politiker som mest antas sko sig själva på vanliga människors bekostnad. Trots att människorna i dessa regioner är bland de som egentligen har mest att vinna på statlig intervention på olika nivåer så har de alltså ett helt annat sätt att se på saken. De menar att staten står i vägen för deras förverkligande av den amerikanska drömmen. De stora företagen ger jobb. Att miljön och människors hälsa blir lidande är priset man får betala för kapitalistisk utveckling och detta är, menar de, ett pris de är beredda att betala.

Trots att det demokratiska partiets kandidater kanske i många fall, genom att dessa i större utsträckning vill använda sig av sociala reformer och statligt understöd, skulle kunna ge människorna i regionen mer stöd i deras vardagsliv väljer de att stödja republikanska kandidater. De tycker det är viktigare att ställa sig bakom kandi-

dater som vill upprätthålla rätten att bära vapen och kandidater som reglerar möjligheten att göra abort.

I några fall finns religiösa motiv och tolkningar med i bilden. I boken träffar Hochschild personer som lutar sig mot religionen och bibeln. De menar att den allt tilltagande miljöförstörelse de ser omkring sig i regionen är en del i den Armageddon bibeln beskriver. De ser dock inte detta som ett problem utan inväntar det uppräckande som kristen eskatologi talar om, då Jesus kommer för att hämta de troende. De ser förändringarna runt sig och tolkar situationen som att denna tid närmar sig. De förväntar sig att de ska tillhöra de utvalda och att en ny oförstörd värld kommer erbjudas efter undergången. Mot bakgrund av detta finner de inte anledning av att arbeta för en bättre miljö här och nu. Det är långt viktigare att lägga tid på och arbeta för att upprätthålla de goda kristna värdena, att engagera sig mot aborter och vad de ser som moraliskt förfall.

Boken handlar så klart om USA och om den politiska klyfta som under generationer växt fram i denna vidsträckta nation. Jag vill dock vidhålla att det finns kunskap att hämta även för den som vill förstå vårt eget land som även det har klyftor mellan stad och land, norr och söder och de politiska proteströrelser som brutit fram med Sverigedemokraterna och detta partis svans som det mest extrema exemplet.

Vad lär vi oss då av boken? Boken tecknar en bred bild som tydligt förklarar de frågor Hochschild ställer upp. Förklaringen till Donald Trumps framgångar ligger såklart något vid sidan av bokens syfte, men det som lyfts fram i "Strangers in their own land" känns som väldigt klara

delförklaringar till varför Trump lyckades entusiasmera stöd som ett slags anti-etablissemangets kandidat, som en motröst mot "the "liberal" government". Det blir också tydligt att det inte finns en enkel förklaring till Trumps framgång. Det handlar snarare om en massa sammanvävda orsaker. Boken ger alltså inga enkla svar eller förslag på hur de politiska klyftorna i USA kan överbryggas. Kanske är det läxan att lära även i vårt eget land. Det finns

inte ett enkelt svar på de utmaningar vi i Sverige står inför. Genomgångar som den Arlie Hochschild presterat ger oss dock en bättre förståelse av en komplex verklighet och denna kunskap är ett första viktigt steg i ett långsiktigt förändringsarbete.

Tobias Samuelsson, Docent i Sociologi,
Högskolan för lärande och kommunikation,
Jönköping University
E-post: tobias.samuelsson@ju.se